

УДК 81'32'42'373.46

ПОНЯТТЯ “ПАРАМЕТР” І “ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ” У КОНТЕКСТІ МОВОЗНАВЧИХ СТУДІЙ

Ольга Галуга

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001, Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: haluhaolha@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2705-7544>*

Досліджено зміст понять “параметр” і “параметризація” у контексті мовознавчих студій. Проаналізовано наукові праці, присвячені вивченню різних видів лінгвістичної параметризації та пов’язаних з ними параметрів. Обгрунтовано доцільність вживання термінів “параметр” і “параметризація” для позначення лінгвістичних понять.

Ключові слова: параметр, параметризація, характеристика, критерій, ознака, властивість, показник.

Постановка проблеми. Комплексна параметризація слів як центральних одиниць мови – одна з важливих проблем сучасної лінгвістики [25 : 3]. На сьогодні немає єдиної дефініції термінів “параметр” і “параметризація”. Дослідники по-різному окреслюють суть цих понять, що негативно позначається на повноті та об’єктивності опису мовних одиниць і явищ. Відомо, що точність лінгвістичної інтерпретації безпосередньо пов’язана з послідовним вживанням термінів, які наповнені конкретним змістом та мають чітко визначену понятійну базу. Це впливає на правильність розуміння суті мовознавчих студій, сприяє зміцненню науково-методичної бази та посилює значення одержаних практичних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню лінгвістичної параметризації присвячено багато праць українських мовознавців (М. Бойчук, С. Бук, Т. Давиденко, Л. Попова, І. Мейзерська, Н. Сніжко, Т. Ткаченко, В. Горяїнова, Н. Тома та ін.). У своїх працях автори активно послуговуються термінами “параметр” і “параметризація”, однак лише дехто з них розкриває зміст цих понять (Л. Попова, Н. Сніжко). Більшість лінгвістів вживають ці терміни в заголовках чи основному тексті, не вдаючись до пояснення їхнього значення (М. Бойчук, Н. Сніжко, Н. Сухарина, Т. Ткаченко, В. Горяїнова, Н. Станкевич).

Мета статті – визначити зміст лінгвістичних понять “параметр” та “параметризація”, обгрунтувати правомірність вживання синонімів до термінів “параметр” і “параметризація”, показати особливості подання різних видів лінгвістичної параметризації та виділення відповідних параметрів у працях мовознавців.

Виклад основного матеріалу. Слова “параметр” (від дав.-гр. *παράμετρον* – розмірюю; *παρά* – поряд, і *μέτρον* – вимірювання) і “параметризація” (від англ. *parametrization* чи *parameterization* – параметризація) мають статус міжгалузевих термінів (фізика, техніка, математика, програмування, термодинаміка, хімія, машинобудування, електроніка тощо). У лінгвістичному світі терміни “параметр” і “параметризація” вперше використав Н. Хомський в описі теорії принципів і па-

раметрів. Згідно з концепцією мінімалістської програми Н. Хомського [29 : 1–2], кожна конкретна мова задана вибором значень для певних принципів – інваріантів, які складають уроджену універсальну базу мовних знань і за якими мови різняться, обираючи той чи той варіант параметрів [18 : 735].

Таке трактування змісту понять “параметр” і “параметризація” поділяють сучасні дослідники. На думку автора словника лінгвістичних термінів Т. Жеребило, параметризація – це поняття концепції дослідження мови як ідеалізованої системи людської когніції в межах підходу “принципів і параметрів” до універсальної граматики [9 : 254].

Як одне з основних понять концепції дослідження мови як ідеалізованої системи людської когніції (мінімалістська програма) в межах підходу “принципів і параметрів” до універсальної граматики за Н. Хомським кваліфікує параметризацію В. Дем’яно. Він визнає, що універсальна граMATика – це система підтеорій, кожна з яких має свій набір параметрів, за якими варіюються реальні мови. Конкретна мова задається вибором значень для параметрів, а універсальна граMATика має незначну кількість параметрів. “Ядерна” граMATика – це результат параметризації універсальної граMATики, а “ядерна” мова з’являється як результат фіксації параметрів підтеорій універсальної граMATики. ГраMATика як система правил встановлюється внаслідок налаштування параметрів – параметризації. Варіювання мов – результат не лише лексичних відмінностей, але й різної параметризації загальних принципів [13 : 118].

На думку дослідників, параметризації підпадають усі рівні мовної системи – параметризація фонології, параметри синтаксису тощо. Параметри поєднують рівневі властивості мови, установлюючи їхню залежність. Наприклад, морфологія відіграє важливу роль для налаштування параметрів, які є важливими для синтаксису (відмінкова система або класи дієслів). Через встановлення незначної кількості параметрів, що охоплюють велику кількість типологічно різних мов, можна полегшити оволодіння рідною або чужою мовою, а через встановлення явищ аграматизму можна виявити “патологію мови” [13 : 118–123].

Попри детальне тлумачення понять “параметр” і “параметризація” в аспекті універсальної граMATики, активне використання цих термінів у працях сучасних мовознавців актуалізувало потребу уточнити їхній зміст і галузі використання.

Критики концепції параметризації взагалі вважають незрозумілою як техніку встановлення параметрів, так і саму ієрархію параметрів [13 : 123]. Зауважимо, що спеціальні енциклопедичні словники: “Українська мова: енциклопедія”, “Лингвистический энциклопедический словарь”, а також “Словник української мови”, “Великий тлумачний словник сучасної української мови”, “Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів” – взагалі не фіксують слова “параметризація”.

Звернемось до інших джерел, зокрема словників та наукових робіт, які подають це поняття. В онлайн-словнику української мови зазначено: “Параметризація – виділення і визначення основних, істотних параметрів і розрахунок їхніх чисельних значень у системному аналізі” [22]. Автори “Словника іншомовних слів” так окреслюють зміст поняття “параметризація”: “1. Визначення параметрів чого-небудь. 2. Надавання чому-небудь (пристроєм, процесам, речовинам) певних властивостей, якостей” [1 : 416]. Як бачимо, компонентом поняття “параметризація” є параметр. Він є об’єктом і предметом параметризації як дії, спрямованої на виділення та характеристику найбільш важливих параметрів. На рівні словотвірної структури термін “параметризація” можна пов’язати з дієсловом *параметризувати* ‘визначати

параметри чого-небудь” [21]. Дослідники суфіксального способу творення термінів відзначають активність суфікса *-ацій(а)* у процесах термінотворення і констатують, що такі слова утворюються від дієслівних основ із суфіксом *-ува-* (рідше *-ізува-*) і опредметнюють дію або мають значення наслідку дії [27 : 47].

Отже, на нашу думку, параметризація як термін лінгвістики означає процес виділення та опису параметрів певного мовного явища, мовної одиниці тощо.

Уточнення потребує зміст лінгвістичного поняття “параметр”, яке безпосередньо пов’язане з параметризацією. У загальнонауковому сенсі лексема “параметр” означає “величина, що входить у математичну формулу і зберігає своє постійне значення лише за цих умов”, або “величина, властива якому-небудь предметові, пристрою, явищу”, або “розміри, межі, вияву чого-небудь” [1 : 416; 4 : 885; 19 : 420; 20 : 66].

У мовознавчих працях немає єдиної дефініції терміна “параметр”. Для розкриття його змісту використовують кваліфікатори *характеристика, критерій, ознака, властивість, показник*, наприклад: “Параметр 4. Критерій, показник, ознака, відносно якого (якої) здійснюється оцінювання, за яким характеризується що-небудь” [4 : 885]. Аналіз семантичної структури цих лексем дав можливість встановити ієрархію понять, конкретизувати особливості їх вживання стосовно понять “параметр” і “параметризація”. Лексема *характеристика* містить компоненти ‘визначення істотних характеристик особливостей, ознак’ та ‘опис’, які споріднюють її з терміном *параметризація*. Номен *критерій* акумулює сему ‘підстава для оцінки, визначення або класифікації’, де ключове слово *підстава* означає ‘головне, на чому базується, ґрунтується що-небудь’. Слова *ознака, властивість, показник* виражають взаємозв’язані поняття, найширшим з яких є поняття, позначене лексемою *ознака*, пор.: *ознака* ‘властивість’ і ‘показник’; *властивість* ‘ознака’; *показник* ‘ознака’. Вони, однак, не містять вказівки на важливість ознаки, властивості чи показника для характеристики чого-небудь. Таким чином, з-поміж усіх слів синонімом до терміна *параметр* може бути лексема *критерій*.

Отже, мовознавчий термін “параметр” – це критерій або важлива, базова ознака (показник чи властивість), які допомагають охарактеризувати мовний об’єкт або класифікувати певну мовну систему.

Виділення параметрів для опису мовних одиниць, явищ чи системи в цілому часто залежить від науковця. Наприклад, дослідники тексту пропонують виділяти п’ять параметрів: логіку викладу, особливу організацію мовних засобів різних рівнів, комунікативну спрямованість, композиційну структуру та смисловий план тексту [18 : 535]. Характеристику терміна вважають за доцільне подавати за п’ятьма параметрами (наявність дефініції, логізованість семантики, конвенціональність, однозначність, здатність бути членом термінологічної системи), а для опису терміносистеми достатньо чотирьох параметрів (наявність теорії, конструювання терміносистеми фахівцями, системність, відсутність варіантних термінів) [9 : 254–255].

Різноманітність параметрів залежить від виду параметризації. У сучасній мовознавчій науці виокремлюють різні види лінгвістичної параметризації, зокрема **семантичну, лексичну, лексико-фразеологічну, квантитативну, лексикографічну, функціональну, хронологічну, структурну, стилістичну, лексико-граматичну**.

Дослідниця **семантичної параметризації** на матеріалі абстрактних іменників у лінгвістичних словниках Л. Попова тлумачить цей вид параметризації як “упорядковану в певні схеми сукупність лінгвістичних знань про семантику слів, представлених у лінгвістичних словниках, яка дозволяє дати системно організовану характеристику

лексичних одиниць” [17 : 10]. Науковець поділяє семантичні параметри на семасіологічні та ономасіологічні. Групу семасіологічних параметрів складають гомогенні (тлумачний, моносемічний, полісемічний, транспозиційний, ілюстративний) та гетерогенні параметри, у межах яких виділено три підгрупи параметрів: прагматичні (синонімічний, антонімічний, гіперо-гіпонімічний, омонімічний, паронімічний), синтагматичні (валентісно формальний, валентісно комбінаторний, фразеологічний) та епідигматичні (словотвірний, асоціативний). До групи ономасіологічних параметрів належать термінологічний, нормативний, стилістичний, емоційно-оцінний, іншомовний, історичний, етимологічний, ареальний, тематичний, лінгвокраїнознавчий.

Дослідник Ю. Караулов зазначає, що “під **лексикографічною параметризацією** розуміють прагнення сучасної науки про мову подати у формі словника різні, а в ідеалі – всі результати лінгвістичних студій, тобто ословничити лінгвістичні описи” [11 : 8]. Він називає лексикографічний параметр квантом інформації про словникову статтю.

Науковець Т. Давиденко, подаючи **лексико-фразеологічну параметризацію** жіночої прози, з’ясовує функціонально-стилістичну природу лексичних і фразеологічних одиниць, визначає стилетворчий потенціал окремих груп лексики [7 : 4].

Суть **квантитативної параметризації** розкриває мовознавець С. Бук. Дослідниця констатує, що в мовознавстві спостерігається намагання виявити певні чіткі й конкретні параметри, якими можна було б повно і ненадлишково описати лінгвістичний об’єкт, зокрема ідіолект [3 : 291]. Вона обґрунтовує необхідність створення частотного словника і як приклад наводить параметри, які подають укладачі словника для опису мови письменника (обсяг слововживань, словоформ та лексем; фонологічні та морфологічні характеристики прямих та переносних термінологічних та прагматичних номінацій автора) [3 : 292]. Самого визначення поняття “квантитативна параметризація” С. Бук не подає, проте на основі аналізу викладених положень можна зробити висновок, що цей вид параметризації дослідниця розуміє як процес виокремлення параметрів, які відіграють важливу роль у процесі кількісного (статистичного) опису лексики.

Лексикографічну параметризацію досліджували І. Мейзерська, Н. Сніжко. Беручи до уваги структурний та функціональний аспекти (на прикладі Великого тлумачного словника сучасної української літературної мови), мовознавець І. Мейзерська зазначає, що лексикографічна параметризація повинна “відбивати не лише системно-структурні показники описуваних одиниць, але і власне антропоцентричні, функціонально-комунікативні характеристики” [16 : 154].

Лінгвіст Н. Сніжко розглядає три види лексикографічної параметризації – **структурну, функціональну та хронологічну**. Науковець слушно зауважує, що комплексна параметризація лексики дає змогу визначити особливості структури й функціонування значних масивів лексики [23 : 95]. Дослідниця вказує на основні параметри системних відношень слів та їхніх значень (частиномовні, синонімічні, варіативні, дериваційні тощо), які містить академічний Зведений словник, і стверджує, що саме лексикографічні параметри (структурні, функціональні, хронологічні) слугують основою інтегрально-ідеографічного моделювання, яке дає змогу відтворювати природне структурування лексичного складу мови, визначати закономірності його функціонування й динамічного розвитку [23 : 88–89]. Самих визначень видів параметризацій дослідниця не подає, однак про хронологічну параметризацію зазначає, що кожен словник в електронній системі має відповідне позначення (індекс), що є маркером хронологічної фіксації слова [23

: 88]. Можна припустити, що хронологічна параметризація лексики передбачає час фіксації слів у лексикографічних джерелах, що дає змогу дослідникам “визначити найдавніші шари лексики, лексичне ядро мови, відбите сукупністю нормативних словників, та ділянки нової й актуалізованої лексики” [23 : 88]. Щодо структурної та функціональної параметризацій, то автор націлює на системне опрацювання структурних та функціональних параметрів, на підставі яких можливо моделювати значні досягнення соціуму в науково-професійній сфері [23 : 96].

До **лексико-граматичної та стилістичної параметризацій** вдаються дослідники колоративної лексики Т. Ткаченко та В. Горяїнова. Стилiстичну параметризацію науковці пов’язують з виокремленням стилістичних параметрів колоративної лексики, серед яких здатність бути складниками тропів, таких як епітет, порівняння, метафора, гіпербола, персоніфікація [26 : 5]. Щодо лексико-граматичної параметризації, то мовознавці встановлюють три основні групи колоративних найменувань (ад’єктивні, субстантивні, оказіональні) та структурують їх за основними кольорами спектру [26 : 3]. У роботі, на жаль, не визначено суті виділених видів параметризації, однак чітко виписані параметри, які допомагають встановити певний вид параметризації.

Висновки. Отже, посилена увага лінгвістів до проблеми параметризації загострила потребу чіткої дефініції термінів “параметр” і “параметризація”. Упорядкування лінгвістичної термінології відіграє важливу роль для точності опису та об’єктивності висновків, забезпечує інструментарій для розкриття суті досліджуваних явищ. На основі узагальнення матеріалу багатьох наукових джерел, присвячених різним видам лінгвістичної параметризації та визначенню параметрів, вдалося окреслити зміст мовознавчих понять “параметр” і “параметризація”, уточнити особливості їхнього значення та вживання.

Список використаної літератури

1. *Бибик С. П.* Словник іншомовних слів. Тлумачення, словотворення та слововживання: близько 35000 слів і словосполучень / С. П. Бибик, Г. М. Сяга; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Харків : Фоліо, 2005. – 623 с.
2. *Бойчук М. В.* Параметризація поняття оказіоналізм [Електронний ресурс] / М. Бойчук // Лінгвістичні студії. – 2011. – Вип. 23. – С. 8–12. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2011_23_3
3. *Бук С.* Квантитативна параметризація текстів Івана Франка: проект та його реалізація [Електронний ресурс] / С. Бук // Вісник Львівського університету. Серія : Філологічна. – 2013. – Вип. 58. – С. 290–307. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2013_58_30
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. – 1728 с.
5. *Висоцька Н.* Проблема класифікації текстів у мовознавстві [Електронний ресурс] / Н. Висоцька // Наукові записки [Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка]. Серія : Мовознавство. – 2014. – № 2. – С. 56–60. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUmz_2014_2_14
6. *Гусева Е. И.* Критерии терминологичности и корреляция “термин-слово общего языка” [Електронний ресурс] / Е. И. Гусева // Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Серія : Філологія. – 2008. – Вип. 1. – С. 103–114. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2008_1_17
7. *Давиденко Т. А.* Лексико-фразеологічна параметризація жіночої прози 90-х років ХХ –початку ХХІ століть (на матеріалі прозових творів С. Майданської, Т. Зарівної, М. Матіос,

- Є. Кононенко) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Т. А. Давиденко. – Луцьк, 2014. – 200 с.
8. *Єрмоленко С. Я.* Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко (ред.), С. П. Бибик, О. Г. Тодор. – Київ : Либідь, 2001. – 224 с.
9. *Жеребило Т. В.* Словарь лингвистических терминов / Т. В. Жеребило. – 5-е изд., испр. и доп. – Назрань : Изд-во ООО “Пилигрим”, 2010. – 486 с.
10. *Івахненко Т. П.* Лексичні параметри туристського жаргону [Електронний ресурс] / Т. П. Івахненко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. – 2016. – Вип. 245. – С. 67–73. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnuau_fil.n_2016_245_11
11. *Караулов Ю. Н.* Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка / Ю. Н. Караулов. – Москва : Наука, 1981. – 366 с.
12. *Кротевич Є. В.* Словник лінгвістичних термінів / Є. В. Кротевич (ред.), Н. С. Родзевич. – Київ : Вид-во АН УРСР, 1957. – 238 с.
13. *Кубрякова Е. С.* Краткий словарь когнитивных терминов / Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина. – Москва : Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. – 245 с.
14. *Купріянов Є. В.* Діахронічний аспект параметризації спеціальної лексики у паперових словниках / Є. В. Купріянов // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. – 2009. – Вип. 57. – № 854. – С. 152–158.
15. *Лингвистический энциклопедический словарь* / гл. ред. В. Н. Ярцева. – Москва : Сов. энцикл., 1990. – 685 с.
16. *Мейзерська І. В.* Лексикографічна параметризація: структурний та функціональний аспекти (на прикладі Великого тлумачного словника сучасної української мови) / І. В. Мейзерська // Вісник Сумського державного університету. Серія : Філологія. – 2007. – № 1. – Т. 1. – С. 151–155.
17. *Попова Л. П.* Семантична параметризація абстрактних іменників у лінгвістичних словниках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / Л. П. Попова. – Київ, 2008. – 16 с.
18. *Селіванова О. О.* Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля – К, 2011. – 844 с.
19. *Словник іншомовних слів* / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – Київ : Наук. думка, 2000. – 680 с.
20. *Словник української мови: [в 11 т.]* / АН Української РСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. – Київ : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 6 / ред. тому : А. В. Лагутіна, К. В. Ленець. – Київ : Наук. думка, 1975. – 832 с.
21. *Словник української мови : у 20 т.* [Електронний ресурс] / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. – Київ : Наук. думка, 2010. – Режим доступу : <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
22. *Словник. UA* [Електронний ресурс] // Портал української мови та культури. – 2005. – Режим доступу до ресурсу : <https://slovnuk.ua>.
23. *Сніжко Н.* Структурна, функціональна та хронологічна параметризація лексики у зведеному словнику, тезаурусі й електронній картотечі [Електронний ресурс] / Н. Сніжко // Українська мова. – 2016. – № 4. – С. 87–102. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2016_4_8
24. *Станкевич Н.* Чистота мови і мовлення : сучасні параметри / Н. Станкевич // Вісник Львівського університету. Серія : Філологічна. – 2020. – № 72. – С. 232–243.
25. *Сухарина Н. М.* Граматична та лексична семантика українського дієслова в лексикографічній системі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. М. Сухарина. – Київ, 2003. – 19 с.
26. *Ткаченко Т.* Лексико-граматична і стилістична параметризація колоративної лексики в мові роману В. Винниченка “Сонячна машина” [Електронний ресурс] / Т. Ткаченко, В. Горіянова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8 : Філологічні науки

(мовознавство і літературознавство). – 2018. – Вип. 10. – С. 3–7. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_8_2018_10_3

27. Тур О. Потенціал суфіксального способу творення термінів землеустрою та кадастру / О. Тур // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія : Проблеми української термінології. – 2010. – № 675. – С. 45–49.

28. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.

29. Chomsky N. Bare phrase structure / N. Chomsky. – Malden : Cambr. (Mass.): MIT, 1994. – 48+3 p.

References

1. Bybyk S. P. Slovník inšomovnykh sliv. Tlumachennia, slovotvorennia ta slovovzhyvannia: blyzko 35000 sliv i slovopoluchen / S. P. Bybyk, H. M. Siuta; zared. S. Ya. Yermolenko. – Kharkiv : Folio, 2005. – 623 с.

2. Boichuk M. V. Parametryzatsiia poniattia okazionalizm [Elektronnyi resurs] / M. Boichuk // Lihvistychni studii. – 2011. – Vyp. 23. – S. 8–12. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2011_23_3

3. Buk S. Kvantytatyvna parametryzatsiia tekstiv Ivana Franka: proekt ta yoho realizatsiia [Elektronnyi resurs] / S. Buk // Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii : Filolohichna. – 2013. – Vyp. 58. – S. 290–307. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2013_58_30

4. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasno iukrainskoi movy (z dod. i dopov.) / uklad. i holov. red. V. T. Busel. – Kyiv : Ipin: VTF “Perun”, 2005. – 1728 s.

5. Vysotska N. Problema klasyfikatsii tekstiv u movoznavstvi [Elektronnyiresurs] / N. Vysotska // Naukovi zapysky [Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka]. Serii : Movoznavstvo. – 2014. – № 2. – S. 56–60. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUmz_2014_2_14

6. Huseva E. Y. Kryteryi termynolohychnosti y korrelyatsiia “termyn–slovo obshheho yazyka” [Elektronnyj resurs] / E. Y. Huseva // Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu. Ser. : Filolohiya. – 2008. – Vyp. 1. – S. 103–114. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2008_1_17

7. Davydenko T. A. Leksyko-frazeolohichna parametryzatsiia zhinochoi prozy 90-kh rokiv XX –pochatku XXI stolit (na materiali prozovykh tvoriv S. Maidanskoï, T. Zariвної, M. Matios, Ye. Kononenko) : dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. / T. A. Davydenko. – Lutsk, 2014. – 200 s.

8. Iermolenko S. Ya. Ukrainska mova: Korotkyi tlumachnyi slovnyk lihvistychnykh terminiv / S. Ya. Yermolenko (red.), S. P. Bybyk, O. H. Todor. – Kyiv : Lybid, 2001. – 224 s.

9. Zherybylo T. V. Slovar lynchvystycheskyx termynov / T. V. Zherybylo. – 5-e yzd, yspr. y dop. – Nazran : Yzd-vo OOO “Pylyhrym”, 2010. – 486 s.

10. Ivakhnenko T. P. Leksychni parametryi turystskoho zharhonu [Elektronnyi resurs] / T. P. Ivakhnenko // Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokoystuvannia Ukrainy. Serii : Filolohichni nauky. – 2016. – Vyp. 245. – S. 67–73. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_fil.n_2016_245_11

11. Karaulov Yu. N. Lynchvystycheskoe konstruyrovanye y tezaurs lyteraturnoho yazyka / Yu. N. Karaulov. – Moskva : Nauka, 1981. – 366 s.

12. Krotevych Ye. V. Slovník lihvistychnykh terminiv / Ye. V. Krotevych (red.), N. S. Rodzevych. – Kyiv : Vyd-vo AN URSR, 1957. – 238 s.

13. Kubriakova E. S. Kratkyi slovar kohnyivnykh termynov / E. S. Kubriakova, V. Z. Demiankov, Yu. H. Pankrats, L. H. Luzyna. – Moskva : Fylof. f-t MHU ym. M. V. Lomonosova, 1997. – 245 s.

14. Kupriianov Ye. V. Diakhronichni aspekt parametryzatsii spetsialnoi leksyky u

paperovykh slovnykakh / Ye. V. Kupriianov // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina. Ser. : Filolohiia. – 2009. – Vyp. 57. – № 854. – S. 152–158.

15. Linyhystycheskyj encyklopedycheskyj slovar / Hl. red. V. N. Yarceva. – Moskva : Sovetskaya encyklopedyya, 1990. – 685 s.

16. Meizerska I. V. Leksykohrafichna parametryzatsiia: strukturnyi ta funktsionalnyi aspekty (na prykladi Velykoho tlumachnoho slovnyka suchasnoi ukrainskoi movy) / I. V. Meizerska // Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Serii : Filolohiia. – 2007. – № 1. – T. 1 – S. 151–155.

17. Popova L. P. Semantychna parametryzatsiia abstraktnykh imennykh u linyhystychnykh slovnykakh : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.02 / L. P. Popova. – Kyiv, 2008. – 16 s.

18. Selivanova O. O. Linyhystychna entsyklopediia / O. O. Selivanova. – Poltava : Dovkillia – K, 2011. – 844 s.

19. Slovnyk inshomovnykh sliv / uklad. S. M. Morozov, L. M. Shkaraputa. – Kyiv : Nauk. dumka, 2000. – 680 s.

20. Slovnyk ukrainskoi movy: [v 11 t.] / AN Ukrainkoi RSR, In-t movoznav. im. O. O. Potebni; redkol.: I. K. Bilodid (holova) [tain.] [AN Ukrainkoi RSR, In-t movoznav. im. O. O. Potebni]; redkol.: I. K. Bilodid (holova) [ta in.]. – K. : Nauk. dumka, 1970–1980. – T. 6 : P-Poity / red. tomu: A. V. Lahutina, K. V. Lenets. – 1975. – 832 s.

21. Slovnyk ukrainskoi movy: u 20 t. [Elektronnyi resurs] / NAN Ukrainy, Ukr. mov.-inform. fond. – K. : Nauk. dumka, 2010. – Rezhym dostupu : <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>

22. Slovnyk.UA [Elektronnyi resurs] // Portal ukrainsko imovy ta kultury. – 2005. – Rezhym dostupu do resursu : <https://slovnyk.ua>.

23. Snizhko N. Strukturna, funktsionalna ta khronolohichna parametryzatsiia leksyky u zvedenomomu slovnyku, tezaurusi y elektronni kartotetsi [Elektronnyi resurs] / N. Snizhko // Ukrainska mova. – 2016. – № 4. – S. 87–102. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2016_4_8

24. Stankevych N. Chystota movy i movlennia: suchasni parametry / N. Stankevych // Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii : Filolohichna. – 2020. – №72. – S. 232–243.

25. Sukharyna N. M. Hramatychna ta leksychna semantyka ukrainskoho diieslova v leksykohrafichnii systemi : avtoref. dys. ... kand. filol. Nauk : 10.02.01 / N. M. Sukharyna. – Kyiv, 2003. – 19 s.

26. Tkachenko T. Leksyko-hramatychna i stylistychna parametryzatsiia koloratyvnoi leksyky v movi romanu V. Vynnychenka “Soniachna mashyna” [Elektronnyi resurs] / T. Tkachenko, V. Horiainova // Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 8 : Filolohichni nauky (movoznavstvo i literaturoznavstvo). – 2018. – Vyp. 10. – S. 3–7. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_8_2018_10_3

27. Tur O. Potensial sufiksialnoho sposobu tvorennia terminiv zemleustroi ta kadastru / O. Tur // Visnyk Nats. un-tu “Lvivska politekhnika”. Serii : Problemy ukrainskoi terminolohii. – 2010. – № 675. – S. 45–49.

28. Ukrainska mova: Entsyklopediia / redkol.: V. M. Rusanivskiyi (spivholova), O. O. Taranenko (spivholova), M. P. Ziabliuktain. – 2-he vyd., vypr. i dop. – Kyiv : Vyd-vo “Ukrainska entsyklopediia” im. M. P. Bazhana, 2004. – 824 s: il.

29. Chomsky N. Bare phrase structure / N. Chomsky. – Malden : Cambr. (Mass.): MIT, 1994. – 48+3p.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2021

доопрацьована 26.03.2021

прийнята до друку 05.04.2021

THE CONCEPT OF ‘PARAMETER’ AND ‘PARAMETRIZATION’ IN THE CONTEXT OF LINGUISTICS

Olha Haluha

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Ukrainian Applied Linguistics,
1 Universytetska St., room 233, 79000Lviv, Ukraine
phone: (032) 2394355
e-mail: haluhaolha@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2705-7544>*

The words “parameter” and “parameterization” have the status of intersectoral terms. Linguists actively involve these words into their scientific communication, but each of them differently defines the essence of the concepts of “parameter” and “parameterization”, which negatively affects the completeness and objectivity of the description of language units and phenomena. It is known that the accuracy of linguistic interpretation is directly related to the consistent use of terms that are filled with specific meaning and have a clearly defined conceptual base. The article examines the meaning of the concepts of “parameter” and “parameterization” in the context of linguistic studies. Moreover, in this scientific research we have analyzed scientific works devoted to the study of different types of linguistic parameterization and related parameters. Also I would like to mention that we have substantiated the expediency of using the terms “parameter” and “parameterization” to denote linguistic concepts. We have argued the legitimacy of the usage of synonyms for the terms “parameter”.

Key words: parameter, parameterization (parametrization), characteristic, criterion, sign, property, index.